

Kütüphanecilerde Savunuculuk: Türkiye'deki Kütüphanecilerin Savunuculuk Konusundaki Düşünceleri

Advocacy Among Librarians: Thoughts of Librarians in Turkey on Advocacy

Canan ERGÜN*

ÖZ

Amaç: Bu çalışmada, Türkiye'deki profesyonel kütüphanecilerin savunuculuğa, savunuculuk becerilerine ve savunuculuk faaliyetlerine katılmadaki yaklaşımlarını tespit etmek amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırma kapsamında, farklı kütüphanelerde hizmet sunmakta olan Türkiye'deki kütüphane profesyonellerine on dokuz sorudan oluşan bir anket uygulanmıştır. Ardından anket verileri analiz edilmiş ve bulgular kısmında paylaşılmıştır.

Bulgular: Anket çalışması 780 profesyonel kütüphaneciye gönderilmiştir ve toplam 131 profesyonel kütüphaneciden olumlu dönüş sağlanmıştır. Anket sonucunda; profesyonel kütüphanecilerin büyük çoğunluğunun savunuculuğu çok önemli buldukları ortaya çıkmıştır. Ayrıca, anket katılımcılarının tamamına yakını iletişim becerisinin savunuculuk becerileri arasında birinci sırada olduğunu belirtmiştir. Kütüphane profesyonelleri, savunuculuk becerilerini geliştirmek adına motive edilmelerinin önemli olduğunu ifade etmişlerdir. Son beş yılda, savunuculuk faaliyetlerine katılım konusunda ise lisans, yüksek lisans veya doktora mezunu profesyonel kütüphanecilerin yarısından çoğu kütüphaneyi ve hizmetlerinin değerini anlatan programlarda yer aldıklarını belirtmişlerdir. Anket verilerine göre mevcut savunuculuk gereksinimleri arasında kütüphanecilerin kamusal, profesyonel imajının geliştirilmesi ve ulusal politikaların oluşturulması ilk sıralarda yer almıştır. Savunuculuğun önündeki en önemli engel büyük oranda farkındalık eksiliği olarak tespit edilmiştir. Araştırma anketinde, etkili bir savunuculuk stratejisi için yapılması gerekenler arasında büyük oranda kütüphane etkinlikleri, programları ve hizmetleri hakkında düzenli bilgi paylaşımının önemli olduğu ortaya çıkmıştır. Dijital savunuculuğun büyük oranda çok önemli olduğu tespit edilmiştir. Anket ile mesleki savunuculuğun önemli bir parçası olan meslek dernek üyeliklerinin istenen seviyede olmadığı gözlemlenmiştir.

Sonuç: Araştırma ile Türk profesyonel kütüphanecilerin savunuculuk konusunda farkındalık seviyesinin yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca savunuculuk becerilerinin geliştirilmesine yönelik eğitime, lidere, motivasyona ihtiyaç duyulduğu tespit edilmiştir. Savunuculukta lider konumunda olan mesleki derneklere üyeliklerine ilişkin yeterli seviyede olunmadığı görülmüştür. Son olarak, dijital dünyada, dijital savunuculuğun etkin olarak kullanılmasının önemi ortaya çıkmıştır.

Özgünlük: Farklı kütüphane türlerinde hizmet sunan Türk profesyonel kütüphanecilerin savunuculuk becerilerinin, davranışlarının ve savunuculuk çalışmalarına katılımlarının daha önce araştırılmamış olması bu konunun yeni ve özgün olan kısmıdır.

Anahtar Sözcükler: Savunuculuk; savunuculuk becerileri; mesleki savunuculuk; Türk kütüphanecileri

* İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul, Türkiye. E-posta: ccakil@yahoo.com
Istanbul Medeniyet University, Istanbul, Türkiye. Email: ccakil@yahoo.com

ABSTRACT

Purpose: This research study examined advocacy literature, explored Turkish librarians' advocacy approaches and perceptions. In addition, librarians' thoughts on the advocacy skills they need for advocacy, their participation in advocacy efforts, advocacy needs, current advocacy barriers, and advocacy resources were collected. The reason for choosing this topic is to highlight the importance of library professionals using advocacy to make their voices heard on issues that are important to them and to raise awareness about this issue. The research is in three parts. The first part of the study provides information based on the literature. In the second section, the survey data are presented in tables. Conclusions and recommendations are shared in the third part.

Method: The aim of this study is to investigate advocacy and advocacy skills in terms of information and document management based on the literature, and to reveal the advocacy skills, behaviors, and contributions of Turkish library professionals to advocacy activities by using a questionnaire as a data collection method.

Findings: In the study, a questionnaire consisting of nineteen questions was applied to Turkish librarians working in different libraries. The survey data were analyzed with SPSS24, and the survey data are shared in the findings section.

Implications: The study found that Turkish librarians have a high level of awareness about advocacy, there is a need for training, leadership and motivation in advocacy, the need to support professional associations and the importance of using digital advocacy effectively.

Originality: What is new and unique about this topic is that Turkish library professionals' advocacy skills, behaviors and participation in advocacy work have not been studied before.

Keywords: Advocacy; advocacy skills; professional advocacy; Turkish librarians

Giriş

Halkla ilişkiler alanının çalışma konularından birisi olan savunuculuk en genel anlamda, bir fikir, plan veya bir şey yapmak yolunda halkın desteğinin alındığı çalışmalar olarak tanımlanmaktadır (Cambridge University Press, t.y.). Yentürk ve arkadaşlarına göre (2010, s.11) demokratik ortamda politika yapmanın olası yollarından bir tanesi savunuculuktur. Türk Dil Kurumu (TDK) Türkçe Sözlük'te "savunucu olma hali" olarak tanımlamıştır (TDK Türkçe Sözlük, t.y.). Özetle, savunuculuk, yardım ve destek olarak kişi ya da grupların bir şeyleri başarmak adına savunmalarına yardımcı olan bir süreçtir. Savunuculuk, kaynak tahsisi, yetersiz temsil edilenlerin haklarını dile getirme, ayrımcılık, ön yargı, şiddete karşılık, eşitlik, engellerin kaldırılması, insani hizmetlerin ve sosyal hakların iyileştirilmesi gibi birçok konuda yapılmaktadır. Bu nedenle Hicks'in (2016, s.617) belirttiği gibi savunuculukta, iki yönlü iletişim (otorite, karar vericiler ve savunucular) ve karşılıklı ihtiyaçlara (hak, fon, düzenleme vb.) dayalı çift yönlü hareket bulunmaktadır. Cline ve arkadaşları (2018) ve Hicks'in (2016) belirttikleri gibi savunuculuk planlı, süreklilik gerektiren ve sıklıkla politik bir çabadır. Savunuculukta başarılı olmak adına savunuculuk becerileri tüm meslek grupları için (Bateman, 2000; Olatunbosun ve Wilby, 2022, s. 298) gerekli hale gelmiştir.

Kütüphane biliminde savunuculuk; meslek olarak kütüphaneciliği, kütüphane hizmetlerini, kütüphane kullanıcılarının haklarını ve kütüphanelerle ilgili diğer konuları desteklemek anlamına gelmektedir (Hicks, 2016, s.617). Savunuculuk, kütüphanecilik ve kütüphaneciler hakkında algıların şekillendirilmesi, farkındalık yaratılması, önemlerinin ortaya çıkarılması, toplumun desteğinin sürdürülmesi ve sağlanması adına önemli bir araçtır. Bu anlamda savunuculuk, kütüphanelerin ve kütüphanecilerin değerinin, uzmanlıklarının ve toplum için önemlerinin paydaşlara anlatılması adına bir zorunluluktur. Kütüphaneciler, mesleği savunarak sadece kütüphaneleri değil, kütüphanecileri ve toplumun kütüphane haklarını da savunmaktadır. Ayrıca, savunuculuk aracılığı ile paydaşların dikkatleri ve ilgisinin kütüphanelere çekilmesi, kütüphanecilerin profesyonelliklerinin tanınması, kütüphane-toplum iletişiminin kurulması ve bu iletişimin sürdürülmesi sağlanmaktadır. Bu nedenle

Lachance, (2007, s.1) kütüphanecilerin, mesleklerinin ve kütüphanelerin savunucusu olmalarının önemine dikkat çekmektedir. Meslek derneklerinin; hizmetlerde mükemmelliği teşvik etme, kütüphanelerin ve kütüphanecilerin sorunlarını ele alma, sorunlarını nasıl dile getirilebilecekleri, nasıl savunma yapabilecekleri ve toplumu bilinçlendirme gibi savunuculuğa yönelik yükümlülükleri bulunmaktadır.

Literatür Taraması

Kütüphane savunuculuğu

Savunuculuk, başkalarının sizin için sizinle hareket etmesi adına ortaklıklar kurmak, sürekliliği olan bir süreç ve farklı kütüphane konularını savunmak adına planlı bir eylemdir (American Library Association [ALA], 2007, para.2). Kütüphane savunuculuğu ise, bir kuruluş, birey veya bireyler grubu tarafından kütüphaneleri desteklemek için yapılan eylem ya da eylemler bütünüdür (Levine-Clark ve Dean, 2013, s. 8). Savunuculuk özellikle kütüphane hizmetlerinin geleceğini etkileyebilecek karar vericilere karşı kütüphane hizmetlerinin savunulmasını içermektedir (Goulding ve ark., 2012, s.108). Savunuculuğun özü, kütüphanelerin önemi hakkında topluluklarla iş birliği halinde konuşabilmektir. Bunlara ek olarak günümüzün önemli konularından biri olan doğal veya fiziksel kaynakların tükenmesini önlemeyi, kaynakların uzun vadeli kullanılmasını sağlamayı amaçlayan sürdürülebilir kütüphanelerin, hizmetlerinin toplumsal önemlerini ve desteklerini anlatabilmektir. Tüm bunların başarılması adına kütüphane savunuculuğunun toplumla tek ses olacak şekilde ve iş birliği içinde yapılması önemlidir (Watkins, 1996, s. 9). Freedman (2002, s.7) kütüphanecilerin dış dünyaya kendi önemleri hakkında gerekli bilgileri yeterince iletmediğine dikkat çekmektedir. Bu da savunuculukta tek ses ve iş birliğinin sağlanmasını zora sokmaktadır. Kütüphanecilerin misyonlarını ve sahip oldukları etkiyi daha iyi ifade ederek kendilerini daha görünür yapmaları gerekmektedir. Özellikle, savunuculukta toplumun ihtiyaçları ile kütüphanenin hizmetleri ve kaynakları arasında bağlantı kurulduğunda başarı oranı artmaktadır (Howard ve Woroniak, 2006, s. 250). Bačić (2018, s.368) de aslında kütüphane savunuculuğu ile toplumun yararının gözetlendiğini, kamu yararının savunulduğunu ve bu nedenle herkesin kütüphaneleri savunması gerektiğini belirtmektedir.

Kütüphane savunuculuğunun önemine ve kütüphanelerin bireysel ya da toplumsal öğrenmedeki rollerinin anlaşılmasının gerekliliğine değinen farklı çalışmalar bulunmaktadır (Daniels, 2011; Dawes ve Malone, 2012; Gould ve ark., 2005; Hinton, 2021; The International Federation of Library Associations and Institutions [IFLA], 2016; Miller, 2017; Rosen, 2018; Vieyra, 2018). Bu çalışmalarda; Johnson (2012) temel kütüphane savunuculuğunun kurallarını açıklamaktadır. Mcguire (2021), Dobbs (2021), YALSA (Young Adult Library Services Association, 2017) ve Gilbert (2013) etkili savunuculuk için önerilerde bulunmaktadır. Burns, (2014), Perez (2005) savunuculuk stratejilerinin ve Dyszlewski (2013) uzun vadeli savunuculuğun önemine değinmişlerdir. Reid (2000) savunuculuk için faaliyetleri; sorunları yorumlamak, çözümler için araştırma yapmak, eylem planlamak, halk seferberliği, gündem belirleme, politika tasarımı, vizyonun oluşturulması, lobicilik, politika uygulamaları, durumu izleme ve geri bildirimde bulunma olarak listelemektedir. Bu bağlamda literatürde savunuculuğun politik ayağına ve özellikle lobiciliğe değinen (ALA, 2010; Flowers, 2012; Mnguty ve ark., 2020; Neal, 2017; Pionke ve ark., 2022; Stenstrom ve Haycock, 2015) çalışmalar da bulunmaktadır. Jaeger ve ark. (2017) bütçe ve fon konularında savunuculuk araştırmaları yapmışlardır.

Literatür araştırmasında, savunuculukta, kütüphane paydaşlarının savunuculuğa dâhil edilmesi adına paydaş iletişiminin gerektiğini ileri süren bilimsel araştırmalar tespit edilmiştir (Brehm-Heeger, 2010; Comito ve Ebscobedo, 2011; Elder ve ark., 2012; Hicks, 2016; Siess, 2003). Savunuculuk iletişim kurma, iş birliği içinde olabilme, müzakere edebilme, haklarını bilme ve lobicilik yapabilme gibi farklı becerileri içermektedir. Bu bakımdan incelendiğinde savunuculuğun kendisinin bireylere adaletsizlikleri giderme ve olumlu değişimleri

sağlayabilmek adına öğrenilmesi gereken bir beceri olduğu ortaya çıkmaktadır. Bunu doğrulayacak şekilde bu konuya değinen önemli sayıda bilimsel araştırmalar bulunmaktadır (Neal ve ark., 2020; Metzger ve Jackson, 2022; Sheller ve Peck, 2016). Paydaşların kütüphane savunuculuğuna dahil edilmesi ile, onların birer marka savunucusu haline getirilmeleri mümkündür. Barker (2017), Hicks (2016) ve Singh ve Trinchetta (2019), araştırmalarında bu konuyu ele almışlardır.

Araştırma sürecinde kütüphane türleri arasında bütçe kesintisi, kütüphanenin kapatılma ve profesyonel kütüphaneci çalıştırma konuları bakımından en çok sıkıntı okul kütüphaneleri olduğu ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda okul kütüphanesi savunuculuğun üzerine oldukça fazla araştırmanın yapılmış olduğu gözlenmiştir (Burns, 2015; Ewbank, 2021; Ewbank ve Kwon, 2015; Franklin, 2018; Harland ve ark., 2021; Henning, 2018; Kachel, 2014; Kachel ve Lance, 2020; Levitov, 2021; Pentland ve ark., 2022; Rinio, 2022; Stripling, 2014; Todd, 2015). Okul kütüphaneleri ve kütüphanecileri için savunuculuk çalışmalarının nasıl yapılabileceğine ve faaliyetlerine değinen (Örneğin; Ahlfeld, 2019; Dickinson, 2013; Evans, 2017; Everhart ve Mardis, 2014; Foote, 2013; Gruenthal, 2012; Hand, 2018; Hartzell, 2013; Hinton, 2021; Holland ve Vance, 2015; Hunter ve Applegate, 2009; Kachel, 2012; Levitov, 2012; Levitov ve Kaaland, 2019; Panter, 2020; Ray, 2012) araştırmalar bulunmaktadır. Kienzle (1999), öğrenci başarısında kütüphanenin önemi üzerinden savunuculuğa değinirken, Hunter ve Buchanan, (2021) ile Sheller ve Peck (2016) tarafından benzer örnekler paylaşılmaktadır. Okul kütüphaneleri ve kütüphanecilerinin savunuculuğunda öğretmenlerin, velilerin ve diğer paydaşların desteklerinin alınmasının gerekliliğine, Giles (2020), Freibauer (2022), Lofton (2018) ve Murvosh (2013) araştırmalarında değinmişlerdir.

Halk kütüphaneleri, bilgi kaynakları, sosyal ve teknolojik olanaklarla toplumun bir araya gelebildiği ve sürdürülebilirliğin merkezi olan kurumlardır. Bu çerçevede halk kütüphanelerinin ve kütüphaneciliğinin savunuculuğu üzerine (Bertot ve ark., 2006; Bundy, 2011; Goulding ve ark., 2012) araştırmalar bulunmaktadır. Araştırmayı, eğitim-öğretimi desteklemek, bağlı olduğu akademik kurumun vizyon ve misyonunun gerçekleştirilmesine yardımcı olmak amacıyla olan akademik kütüphaneler bunları yerine getiremediklerinde varlıklarını sürdürmeleri riske girebilmektedir. Bu bağlamda akademik kütüphane savunuculuğu Beales (2012), Mclane (2011), Orenstein (2003), Silverman ve Williams (2014) ve Welburn ve arkadaşları (2010) tarafından araştırılmıştır. Birer paydaş olarak akademik kütüphane kullanıcılarının savunuculuk rolleri Alire (2005), Holmes-Price ve arkadaşları (2022) tarafından incelenmiştir. Holst (1991) hastane kütüphanelerinin İkinci Dünya Savaşı'ndan beri sayılarının artan sayısına dikkat çekerken, hastane kütüphanelerinin savunulması Dalton (2012) tarafından yapılan bir literatür araştırmasında ele alınmıştır.

Günümüzde sosyal medya araçları, web siteleri, blog sayfaları üzerinden yürütülen dijital savunuculuk önem kazanmıştır. Bu konuda; Berry (2012), Ewbank (2015), Phillips (2015), Jackson-Brown (2013) ve Kachel'in (2020) çalışmaları bulunmaktadır.

Türkiye'de Aslan (2017), Önal (2005), Yılmaz (2015), İleri (2017), Çakmak ve Eroğlu'nun (2020) okul kütüphanelerinde Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü mezunlarının istihdam edilmesinin savunulmasına değindikleri tespit edilmiştir. Önal ve Ekici (2012) ile Aydın (2004) savunuculuk adına kütüphanenin ve kütüphanecinin okuldaki öneminin netleştirilmesi ve kütüphanelerin eğitim programları ile ilişkilendirilmesine dair araştırmalar yapmışlardır. Yalçinkaya ve Özdemir ise (2013), belge yönetimi alanında savunuculuğu incelemişlerdir.

Literatür araştırmalarına göre, kütüphane savunuculuğunda paydaşlarla iş birliği içinde olmanın, kütüphanecilerin savunuculuğa önem vermesi, iletişim ve sosyal medya kanallarının kullanılmasının gerekliliği, okul kütüphanelerinin savunuculuğu üzerinde çok araştırma yapılmış olsa da farklı kütüphane türlerine yönelik savunuculuk çalışmalarının yapıldığı ortaya çıkmıştır.

Kütüphaneciler için savunuculuk becerileri

Cooke ve arkadaşları (2011, s. 26-27), elektronik kaynakların yaygınlaşması ile fiziksel bir kütüphane varlığının tehdit altına girdiğini, paydaşları ikna etmek için kütüphanelerde savunuculuk becerilerine ihtiyacın arttığını, bu becerilerin kütüphane ve bilgi bilimi eğitiminde nadiren derinlemesine ele alındığını belirtmektedir. Schwartz (2016, s. 38), önümüzdeki 20 yıl içinde kütüphanecilerden beklenen beceriler arasında birinci sırada savunuculuğun yer alacağını ileri sürmektedir. Howard ve Woroniak (2006), Metzger ve Jackson (2022) ve ALA (1999) kütüphaneciler için savunuculuk becerilerinin gerekliliğine değinmektedir. Literatür araştırması sonucunda temel savunuculuk becerileri aşağıda listelenen başlıklarda ele alınarak incelenmiştir.

- 1- Problem çözüme: Savunuculuk gerektiren sorunun savunucular tarafından net bir şekilde ortaya konulması aşaması problem çözmedir ve savunuculuk adımlarından ilkidir.
- 2- İletişim: Bireylerin haklarını savunmak adına paydaşları ile iletişim kurması gerekmektedir. Er-Koçoğlu (2018), Metzger ve Jackson (2022), Feldman ve Rich (2015) savunuculukta özellikle paydaş iletişimini sağlamada iletişimin önemine dikkat çekmişlerdir.
- 3- Halkla ilişkiler, tanıtım ve pazarlama: Kamunun ilgisini kazanmak, yönlendirmek ve kişi-gruplarda bazı davranış değişikliklerini gerçekleştirmek adına halkla ilişkiler, tanıtım ve pazarlama (Çınarlı, 2004, s.89) kullanılmaktadır. Kütüphaneciler de aynı amaçlarla halkla ilişkilerden yararlanmaktadır (Beales, 2012; Tofi, 2019; Pionke ve ark., 2022).
- 4- Etkilemek: Motive etmek, destekleri sağlamak ve savunuculukta başarılı olmak adına etkilemek önemli bir beceridir. Örneğin; Hicks, (2016, s. 635) kütüphaneciler için etkilemenin önemine araştırmasında değinmektedir.
- 5- İş birliği yapabilme becerisi: İş birliği, savunuculuğun anahtarı olarak kabul edilmektedir (Metzger ve Jackson, 2022; Lofton, 2018; Kachel, 2017; Pionke ve ark., 2022). Savunuculukta iş birliklerinin birçok şeyi başarma, değişime direnme veya uyum sağlamada rolüne değinen araştırmalar bulunmaktadır (Örneğin; Pfeffer ve Salancik 1978; Moreillon, 2020). Kachel (2016), Perez (2005). Albert (2017) ise farklı paydaşlarla iş birliklerini incelemişlerdir.
- 6- Ağ oluşturma: Kütüphanecilerin savunuculuk için ağ kurma ve ilişki yönetimini bilmelerine ihtiyaç vardır. Örneğin; Gwyer (2010), Stenstrom ve Haycock (2015) fon sağlayıcılarla güçlü ağ ilişkilerine değinmektedir.
- 7- Karar verme: Savunucuların uğraştığı sorunların çoğunda karar vermek önemlidir. Çünkü savunuculukta yanlış kararlar, beklenen faydaların alınmasını zora sokacaktır.
- 8- Uygulama: Bu yetenek; planların-yöntemlerin gözden geçirilmesini, değerlendirilmesini, paydaş katılımlarının sağlanmasını ve harekete geçirilmesini içermektedir.
- 9- Bilgi arama teknikleri ve değerlendirme: Savunuculukta, kişinin savunduğu dava hakkında bilgi sahibi olması ve/veya haklarını bilmesi gerekmektedir.
- 10- İkna: İkna bazen birinin bir fikri kabul etmesi adına bazen de mevcut olan bir fikri değiştirmek için kullanılmaktadır. Marek (2011), ikna etmek için destekleyici verilerin kullanılmasını, kullanıcıların kalbine hitap edilmesini ve kanıtlarla ikna etmenin önemine dikkat çekmektedir.
- 11- Politik beceriler: Savunuculukta kütüphane savunucularının her düzeyde karar vericilerle etkin bir şekilde politik ilişkiler kurması gerekmektedir.
- 12- Görüşme yapabilme: Savunuculuğun farklı aşamalarının (bilgi toplama, yorumlama ve geri bildirim sağlama) hepsinde görüşme becerileri yoğun bir şekilde kullanılmaktadır (Bateman, 2000, s. 83-84).

- 13- Müzakere: Başkalarını kendi tarafınıza çekmek için müzakere gerekmektedir (Goulding ve ark., 2012, s. 108).
- 14- Yasal mevzuat bilgisi: Müzakerelere veya diğer herhangi bir aktif savunuculuğa başlamadan önce savunulacak konusunun yasal bir temeli olup olmadığını belirlemek gerekir. Savunuculuk iddiaları sadece ilgili yasaya yapılan atıflardan oluşmayabilir, aynı zamanda iddiaları destekleyen veya tam olarak uyulmayan politika ve uygulama beyanlarını da içerebilir (Bateman, 2000, s.138).

Tüm bu becerilerin gerekli olmasından dolayı Abilock (2007, s.9), etkili bir savunuculuk için, bu becerilerin kütüphaneci eğitim programlarına entegre edilmesini önermektedir.

Mesleki savunuculuk ve meslek dernekleri

Mesleki savunuculuk, bir mesleği olumlu yönde destekleyen eylemlerin bütünü olarak tanımlanmaktadır. Kütüphanecilik mesleğinin savunulması adına kütüphanecilerin, mesleki uzmanlıklarını paydaşlarına göstermeleri (Hicks, 2016) gerekmektedir. Mesleğin toplumdaki görünürlüğünü artırmak adına meslek derneklerinin ve kütüphanecilerin sorumlulukları (Maclean, 2001) bulunmaktadır.

Derneklerin savunuculuk üzerine çalışmaları bulunmaktadır. Bu anlamda, ulusal ve uluslararası meslek dernekleri savunuculuk stratejileri oluşturmakta, kütüphanecilik mesleği, değerleri özelinde savunuculuk görevlerini üstlenmekte ve iş birlikleri yapmaktadır (Abram, 2017; ALA, t.y.; Alire, 2010; Aslan, 2009; Braun, 2010; Burrell, 2013; Chartered Institute of Library and Information Professionals [CILIP], n.d; Dando, 2012; Daniels, 2011; Dawes ve Malone, 2012; Feldman ve Rich, 2015; Flowers, 2012; Ewbank, 2015; Ford, 2020; IFLA, t.y.; Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche [LIBER], 2015; Martin, 2007; Neal, 2017; Wenger, 2013). Ayrıca, meslek dernekleri farklı savunuculuk eğitimleri, atölye çalışmaları düzenlemekte ve savunuculuk materyalleri geliştirmektedir (ALA, 2012; Berry, 2005; Dawes ve Malone, 2012; Feltren, 2013; Johnson, 2011; Todd, 2015). Kütüphanecilere yardımcı olmak adına savunuculuk araçları ve kampanyalarına değinen (Moreillon ve Hall, 2014; Wendt, 2008) araştırmalar bulunmaktadır. Kütüphane derneklerinin düzenlemiş olduğu savunuculuk kampanyalarına ALA'nın 1999 "@your library" kampanyası (ALA, 2004) ve Kütüphaneler İçin Bisiklet Sürme (Cycle for Libraries) adlı girişimleri örnek olarak gösterilmektedir (Serbanuta ve Pho, 2013).

Türk Kütüphaneciler Derneği (TKD), kurulduğundan beri kütüphaneler ve kütüphanecilerle ilgili savunuculuk çalışmalarını ulusal düzeyde yürütmeye çalışmakta ve farklı çalışmalar düzenlemektedir. Örneğin; TKD, IFLA Küresel Vizyon Bölgesel Avrupa Çalıştayında alınan kararlar doğrultusunda savunuculuk konusunda bir dizi etkinlik düzenlemekte ve yenilerini planladığını belirtmektedir (TKD, t.y.). Aslan (2009, s.846) savunuculuk konularından biri olarak özlük haklarının iyileştirilmesinin gerekli olduğunu ve Bilgi ve Belge Yönetimi (BBY) mezunlarının haklarının savunulması için BBY Bölümü olan üniversitelerin birlikte hareket etmeleri gerektiğine değinmektedir. Ayrıca, alanımızı yasal düzenlemeler konusunda gelişmelerin izlenmesi, lobi yapılması ve görüşlerin bildirilmesi ile savunuculukta meslek derneklerinin ve kütüphanecilerin ortak hareket edilmesini önermektedir. Bunlara ek olarak, 60. Kütüphane Haftası teması "Savunuculuk" konusunu içermektedir. TKD İstanbul ve İzmir Şubeleri de 60. Kütüphane Haftası'nda savunuculuk temalı çalışmalar düzenlemiştir. Araştırma sürecinde literatür taramasında ÜNAK'ın savunuculuk konusunda doğrudan bir çalışması tespit edilememiştir.

Etkili savunuculuk sadece mesleki derneklerin yürütmeleri gereken bir görev değildir. Tüm meslek üyelerinin savunuculuk çabalarında mesleki derneklerini desteklemesi ve derneklerin yalnız bırakılmaması gerekmektedir. Bu anlamda meslek elemanlarının bu derneklere üye olmaları ve katkı sağlamaları oldukça önemlidir. Bu bağlamda bu araştırma ile Türkiye'deki profesyonel kütüphanecilerin mesleki dernek üyeliklerinin beklenen düzeyde olmadığı, savunuculuk becerilerinin geliştirilmesine ve savunuculuk faaliyetlerine katılmak için desteklenmelerinin ortaya çıkmaktadır.

Yöntem

Türk profesyonel kütüphanecilerin savunuculuk hakkında bilgi ve yaklaşımlarına ait detaylı verileri toplamak adına anket tekniği tercih edilmiştir. Ankette Türk profesyonel kütüphanecilerin savunuculuk konusundaki gerçekçi durumlarına yakın verilerin çıkarılması amacıyla 18 farklı soru oluşturulmuştur. Anket çalışmasında katılımcıların demografik durumlarını belirleyici 6 adet, savunuculuk bilgi düzeylerini ölçmek amacıyla 4 adet ve literatür araştırmasında ortaya çıkan savunuculuk faaliyetlerinin hangilerine katılım sağladıkları ve savunuculuk için gereksinimler hakkında düşüncelerin toplandığı 8 adet soru Türk kütüphane profesyonellerine yöneltilmiştir. Araştırmanın başlangıç tarihi olan 17 Nisan 2023 tarihinde Türkiye'de hizmet veren 205 üniversitenin web siteleri üzerinden kolay ulaşılabılır (elverişli) örneklem metodu ile e-posta adresleri tespit edilen BBY mezunu 780 profesyonel kütüphaneciye 17 Nisan -7 Haziran 2023 tarihinde e-posta ile gönderilmiştir. Bu nedenle araştırmanın kapsamı 780 profesyonel kütüphaneci olarak belirlenmiştir. 131 kütüphaneci ankete olumlu dönüş yapmıştır. Geri bildirimde bulunan kütüphane profesyonel sayısının 131 (%16,79) olarak gerçekleşmesi bu sayının evreni temsil etmesi açısından yeterli olduğu düşünülmüştür. Anket verileri SPSS 21.0 programı ile analiz edilmiştir. Analizlerde kategorik değişkenler için frekans, yüzde, ortalama ve standart sapma değerleri üzerinden değerlendirmeler gerçekleştirilmiştir.

Bulgular ve değerlendirme

Bu bölümde savunuculuk anketine ait veriler ve açıklamaları paylaşılmaktadır.

Tablo 1'de ankete ait demografik veriler iletilmektedir.

Tablo 1*Demografik bilgiler*

Soru	Madde başlıkları	n	%
Cinsiyetiniz	Kadın	88	67,18
	Erkek	43	32,82
Yaş grubu	29 yaş ve altı	34	25,96
	30-34	27	20,61
	35-39	25	19,08
	40-44	15	11,45
	45 yaş ve üstü	30	22,9
En son mezun olunan okul	Lisans	92	70,23
	Yüksek lisans	37	28,24
	Doktora	2	1,53
Hizmet sunulan kütüphane türü	Çocuk kütüphanesi	4	3,05
	Halk kütüphanesi	17	12,98
	Okul kütüphanesi	13	9,92
	Özel araştırma kütüphanesi	12	9,16
	Belediye kütüphanesi	4	3,05
	Üniversite kütüphanesi	79	60,31
	Diğer	2	1,53
Kütüphanedeki görevi	Satın Alma	3	2,29
	Arşiv/ Özel Koleksiyonlar	4	3,05
	Yönetici (müdür, müdür yardımcısı)	30	22,9
	Kataloglama/ Diğer Teknik Hizmetler	35	26,72
	Koleksiyon Geliştirme/ Seçme	3	2,3
	Dolaşım	1	0,76
	Kütüphaneler arası ödünç (ILL)	1	0,76
	Referans Hizmetleri	13	9,92
	Kullanıcı İlişkileri/ Halkla İlişkiler Hizmetleri	6	4,58
	Araştırma verileri/ Araştırma Bilgi Hizmetleri	3	2,29
	Kütüphane otomasyon sistem/ Bilgi Teknolojileri (web)	3	2,29
	Kütüphane Destek Hizmetleri (yerleştirme, bina bakım-onarım vb.)	0	0
Diğer	29	22,14	
Deneyim durumu (Mesleki deneyim)	0-2	20	15,27
	3-5	24	18,32
	6-10	28	21,38
	11-15	24	18,32
	16-20	10	7,63
	21 ve üstü	25	19,08

Ankete katılımcılarının büyük grubunu kadın, genç kütüphaneci ve üniversite lisans derecesine sahip kişiler oluşturmaktadır. Üniversite kütüphanelerinde çalışan kütüphaneciler anketi doldurarak en yüksek oranda destek vermiştir. Katalog kütüphanecilerinin ve yönetici pozisyonundaki kütüphanecilerin katılım oranları da yüksek çıkmıştır. Deneyim olarak 0-2 yıl ve 6-10 yıl arası kütüphanecilerin destek verdikleri görülmektedir. Farklı kütüphane türlerinde katılımcılardan istenen sayıda geri dönüş alınamamıştır.

Tablo 2'de kütüphanecilerin kütüphane savunuculuğunun önemine dair düşünceleri verilmektedir.

Tablo 2

Kütüphane savunuculuğunu ne kadar önemli bulduklarını gösteren tablo

#	Çok önemli	Önemli	Kararsızım	Önemsiz	Hiç önemli değil
n	84	41	5	1	0
%	64,1	31,3	3,8	0,8	0

Tablo 2'de görüldüğü üzere, profesyonel kütüphanecilerin büyük çoğunluğunun savunuculuğu çok önemli bulmaktadır. Bu sonuç profesyonel kütüphanecilerin savunuculuk bakış açılarının olumlu çıkması adına önemlidir.

Tablo 3'te farklı kütüphane derneklerine üyelik durumlarına ait dağılım gösterilmektedir.

Tablo 3

Mesleki dernek üyeliklerini gösteren dağılım tablosu

Dernek adı	Üyelik durumu	n	%
Türk Kütüphaneciler Derneği	Üye	34	26,0
	Dernek çalışanı	1	0,8
	Değilim	96	73,3
Türk Kütüphaneciler Derneği-İstanbul Şubesi	Üye	24	18,3
	Dernek çalışanı	5	3,8
	Değilim	102	77,9
Türk Kütüphaneciler Derneği-Diğer Şubeler	Üye	11	8,4
	Dernek çalışanı	1	0,8
	Değilim	119	90,8
Okul Kütüphanecileri Derneği	Üye	8	6,1
	Dernek çalışanı	2	1,5
	Değilim	121	92,4
Üniversite ve Araştırma Kütüphanecileri Derneği (ÜNAK)	Üye	15	11,5
	Dernek çalışanı	2	1,5
	Değilim	114	87,0
Halk Kütüphaneleri Derneği	Üye	2	1,5
	Dernek çalışanı	1	0,8
	Değilim	128	97,7

Tabloya 3'te lider durumda olan meslek derneği TKD'ye üyelikte beklenin çok altında kaldığı görülmektedir. Tablo 3'te herhangi bir mesleki derneğe üye olmayan profesyonel kütüphaneci sayısı yüksek çıkmıştır. Bu sonuç savunuculuğun yapılabilmesi adına oldukça olumsuz kabul edilebilir. Çünkü, savunuculukta mesleki dernekler önemli rol oynar ve meslek profesyonellerince desteklenmeleri gerekmektedir.

Savunuculuk iletişim, sorun çözüme, iş birlikleri kurma, uygulama, karar verme müzakere edebilme, ikna etme ve lobicilik yapabilme gibi farklı becerilere sahip olmayı gerektir. Tablo 4'te savunuculuk becerilerine dair veriler paylaşılmaktadır.

Tablo 4*Temel savunuculuk becerilerine sahiplik durumunu gösteren tablo*

Savunuculuk becerileri	n	%
İletişim	118	90,1
Sorun çözme	116	88,5
İş birliği, ağ kurma	109	83,2
Uygulama	99	75,6
Karar alma	88	67,2
Müzakere	61	46,6

Tablo 4 analiz edildiğinde, müzakere dışında profesyonel kütüphanecilerin savunuculuk becerileri konusunda kendilerini oldukça iyi buldukları görülmektedir. Müzakere edebilmek yetkili kişi ya da kurumları ikna edebilmek ve taleplerin kabul edilmesini sağlayabilmek adına oldukça önemli bir yetenektir.

Tablo 5'te ise mezuniyet derecesi ile savunuculuk becerilerine verilen önem arasındaki ilişkiye bakılmıştır.

Tablo 5

Mezun olunan okula göre temel savunuculuk becerilerinin önemini gösteren tablo

Temel savunuculuk becerileri	Önem derecesi	En son mezun olunan okul			
		Üniversite-Lisans		Yüksek lisans ya da doktora	
		n	%	n	%
Uygulama	Çok önemli	75	81,5	28	71,8
	Önemli	17	18,5	10	25,6
	Kararsızım	0	0	0	0
	Önemsiz	0	0	1	2,6
	Hiç önemli değil	0	0	0	0
İletişim	Çok önemli	73	79,3	34	87,2
	Önemli	19	20,7	5	12,8
	Kararsızım	0	0	0	0
	Önemsiz	0	0	0	0
	Hiç önemli değil	0	0	0	0
Karar alma	Çok önemli	68	73,9	26	66,7
	Önemli	23	25	13	33,3
	Kararsızım	1	1,1	0	0
	Önemsiz	0	0	0	0
	Hiç önemli değil	0	0	0	0
Sorun çözme	Çok önemli	66	71,7	34	87,2
	Önemli	26	28,3	5	12,8
	Kararsızım	0	0	0	0
	Önemsiz	0	0	0	0
	Hiç önemli değil	0	0	0	0
İş birliği, ağ kurma	Çok önemli	61	66,3	27	69,2
	Önemli	29	31,5	10	25,6
	Kararsızım	2	2,2	2	5,1
	Önemsiz	0	0	0	0
	Hiç önemli değil	0	0	0	0
Müzakere	Çok önemli	44	47,8	17	43,6
	Önemli	41	44,6	18	46,2
	Kararsızım	7	7,6	4	10,3
	Önemsiz	0	0	0	0
	Hiç önemli değil	0	0	0	0
Etkileme	Çok önemli	43	46,7	14	35,9
	Önemli	39	42,4	15	38,5
	Kararsızım	8	8,7	8	20,5
	Önemsiz	2	2,2	2	5,1
	Hiç önemli değil	0	0	0	0

Lisans mezunu ile yüksek lisans-doktora mezunu profesyonellerinin savunuculuk becerilerini önemli bulmalarında fark olup olmadığı araştırılmıştır. Tablo 5'te lisans mezunu kütüphane profesyonelleri çok önemli savunuculuk becerisi olarak uygulamayı (savunuculukta alınan kararları), yüksek lisans-doktora mezunu olanlar ise sorun çözme (savunuculuk önündeki sorunların çözülmesi) ve iletişimi eşit derecede çok önemli buldukları gözlemlenmektedir. Bu sonuç, her üç becerinin geliştirilmesindeki öneme işaret etmektedir.

Tablo 6'da ise savunuculuk becerilerinin geliştirilmesine dair öneriler verilmektedir.

Tablo 6

Kütüphanecilerin savunuculuk becerilerini geliştirmek için yapılması gerekenlerin dağılım tablosu

Yapılması gerekenler	n	%
Kütüphanecilerin, yöneticilerin ve yetkililerinin savunuculuk konusunda motive edilmesi	97	74
Kütüphanecilerin ve mesleki dernek üyelerinin bu konuda eğitilmesi	93	71
Bölgesel ya da ulusal çapta kütüphane savunuculuk günlerinin düzenlenmesi	83	63,4
Kütüphanecilerin, kütüphane haftası ve diğer önemli programlara katılımlarının sağlanması	73	55,7
Kütüphanecilerin mesleki dernek üyesi olmaya ve dernekleri desteklemeye teşvik edilmesi	68	51,9
Diğer	11	8,4

Tablo 6'da savunuculuk için ortak motivasyonun ilk sırada çıkması motive artıcı (eğitim, etkinlik vb.) çalışmalarının gerekliliğini göstermektedir.

Tablo 7'de ise savunuculuk çalışmalarına katılımlarına dair veriler paylaşılmaktadır.

Tablo 7

Son beş yılda, kütüphane savunuculuk faaliyetlerine katılım oranı

Son beş yılda katılım sağlanan kütüphane savunuculuk faaliyetleri	En son mezun olunan okul			
	Üniversite-Lisans		Yüksek lisans ya da doktora	
	n	%	n	%
Kütüphaneyi ve hizmetlerinin değerini anlatan programlara katılmak	55	59,8	26	66,7
Etkinlikler ve okumayı teşvik edici faaliyetler yoluyla kütüphanenin toplum için önemini öne çıkarmak	42	45,7	19	48,7
Kütüphaneyi ve hizmetlerinin değerini anlatan programlar düzenlemek	36	39,1	16	41
Karar vericileri etkilemek için kütüphanelerle etkinliklerde katılmak	34	37	20	51,3
Sosyal medya, telefon, e-posta veya mektup yoluyla karar vericilere savunuculuk yapmak	28	30,4	13	33,3
Bir komite veya yönetim kurulu toplantısında kütüphaneyi savunucu konuşma yapmak	21	22,8	9	23,1
Son beş yılda savunuculuk çabalarına dahil olmadım	21	22,8	7	17,9
Mesleki bir gösteriye veya mitinge katılmak	15	16,3	12	30,8
Savunuculuk adına başkalarını karar vericilere yazmaya ya da onlarla konuşmaya teşvik etmek	14	15,2	9	23,1
Kütüphane savunuculuğu hakkında literatürü okumak ve yayın yapmak	13	14,1	6	15,4
Yasa koyuculara, kütüphane yetkililerine ve vatandaşlara kütüphaneyi tanıtıcı ve önemini anlatıcı mektuplar göndermek,	11	12	6	15,4
Meslek derneklerin komitelerinde gönüllü çalışmak	10	10,9	9	23,1
Siyasi temsilcilerle kütüphanelere ve kütüphanecilere yönelik lobi çalışmaları yapmak	10	10,9	6	15,4
Mesleki bir gösteri veya miting düzenlemek	4	4,3	4	10,3
Diğer	3	3,3	2	5,1

Tablo 7'de kütüphanecilerin öğrenim düzeylerine göre her iki grupta da kütüphaneyi ve hizmetlerinin değerini anlatan programlara katılmanın ilk sırada çıkması, daha etkili savunuculuk çalışmalarının yapılmasındaki çekimserliği ya da katılımlara karşı gerekli isteğin yetersizliğini göstermektedir.

Tablo 8'de mevcut savunuculuk gereksinimlerine dair elde edilen bilgiler verilmektedir.

Tablo 8

Kütüphaneler ve kütüphanecilik mesleği için mevcut savunuculuk gereksinimlerin dağılımı

Savunuculuk gereksinimleri	En son mezun olunan okul			
	Üniversite-Lisans		Yüksek lisans ya da doktora	
	n	%	n	%
Kütüphanecilerin kamusal ve profesyonel imajını geliştirmek	70	76,1	36	92,3
Kütüphanelerin çalışmalarını destekleyen ulusal politikaların geliştirilmesi	72	78,3	33	84,6
Kütüphaneleri ve kütüphanecilerin sağladığı hizmetleri tanıtmak	68	73,9	32	82,1
Görsel, işitsel, yazılı ve sosyal medya ile toplumu bilgilendirici, kütüphane imajını geliştirici çalışmalar içinde bulunmak	65	70,7	31	79,5
Kütüphanecilerin eşit istihdam erişimine sahip olmasını sağlamak	62	67,4	24	61,5
Kütüphanecileri için ortak bir tanım/ kimlik geliştirmek	59	64,1	24	61,5
Kütüphanecileri çalışma yaşamlarında ve işlerinde karşılaştıkları sorunları çözmek adına yasal işlemleri yürütmek	58	63	26	66,7
Ulusal ve bölgesel koalisyonların/ derneklerin savunma kapasitelerinin (bilgi ve tutumlarda) artırılması.	50	54,3	26	66,7
Kütüphaneleri ve kütüphanecilerini savunmak için ücretli personel/ danışmanların işe alınması	20	21,7	13	33,3
Bilmiyorum/ emin değilim	4	4,3	0	0
Diğer	0	0	2	5,1

Tablo 8' de savunuculuk gereksinimleri arasında kütüphanecilerin kurumsal ve profesyonel imajlarının geliştirilmesi ilk sırada çıkmıştır. Kütüphanelerin doğal kurumsal imajları bulunmaktadır. Ancak, ankette çıkan bu sonuç kütüphanecilerin imajlarının geliştirilmesi ve kütüphanecilere karşı toplumda farkındalık yaratıcı çalışmalar yapılmasının gerektiğini göstermektedir. Diğer taraftan, savunuculuk için ulusal politika gereksinimi ve kütüphanelerin daha etkin tanıtılması gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Tablo 9'da savunuculuk kaynaklarının dağılımına dair veriler paylaşılmaktadır.

Tablo 9

Savunuculuk çalışmaları için mevcut olan kaynakların dağılımı

Kaynak adı	n	%
Yardım kuruluşları/ gönüllü çalışma yapanlar	131	100
Kütüphane dernekleri, personelleri ve yayınları	131	100
Mesleki gruplar	105	80,2
Profesyonel kuruluşlar, örgütler	96	73,3
Eğitimciler, öğretim üyeleri	67	51,1
Danışmanlar	28	21,4
Savunuculuk eğitimleri	16	12,2
Dijital savunuculuk kanalları (sosyal medya, web, bloglar vb.)	14	10,7
Savunuculuk çabalarına dahil değilim	7	5,3
Diğer:	4	3,1

Tablo 9 ile kütüphanecilerin savunuculuk konusunda; yardım kuruluşları, gönüllüler, meslek dernekleri ve mesleki grupları ile çalışabilecekleri tespit edilmiştir. Kütüphanecilerin, savunuculukta birlikte çalışabilecekleri kişi ve kurumları yakından tanımaları önemlidir. Bu bağlamda ilk üç dışındakilerle çalışamama nedenlerinden biri yeterince tanımama, iletişim eksikliği ve gerekli desteğin alınamayacağı yönündeki ön yargılar olabilir.

Savunuculukta paydaşlardan destek almak, savunuculuktan beklentilerin sağlanmasını kolaylaştıracaktır.

Tablo 10'da savunuculuğun önündeki engeller önem derecelerine göre verilmektedir.

Tablo 10

Savunuculuk çalışmalarının önündeki engeller ve önem derecelerinin dağılımı

Engeller	n/ %	Çok önemli	Önemli	Kararsızım	Önemsiz	Hiç önemli değil
Farkındalık eksikliği	n	84	43	3	0	1
	%	64,1	32,8	2,3	0	0,8
İş birliği eksikliği	n	75	48	7	0	1
	%	57,3	36,6	5,3	0	0,8
Lider eksikliği	n	66	47	12	3	3
	%	50,4	35,9	9,2	2,3	2,3
Savunuculuk bilgi - eğitim eksikliği	n	65	57	8	1	0
	%	49,6	43,5	6,1	0,8	0
Yetersiz maddi olanaklar	n	57	52	12	5	5
	%	43,5	39,7	9,2	3,8	3,8
Yetersiz maddi olmayan olanaklar (insan gücü, mekân)	n	57	53	14	4	3
	%	43,5	40,5	10,7	3,1	2,3
Savunuculuk ilgi azlığı	n	56	63	10	2	0
	%	42,7	48,1	7,6	1,5	0
İletişim engelleri	n	42	56	27	5	1
	%	32,1	42,7	20,6	3,8	0,8
Zaman eksikliği	n	33	43	39	8	8
	%	25,2	32,8	29,8	6,1	6,1

Savunuculukta engelleri kapsamında iç engeller (çalışma koşullarından kaynaklanan) ve dış engeller (farkındalık eksikliği, paydaşlardan, yetkililerden destek alamama gibi) bulunmaktadır. Ankette ise katılımcılar; Tablo 10'da farkındalık, iş birliği ve lider eksikliğini önemli engeller olarak belirtmişlerdir. Benzer şekilde, Başçılar da (2021, s.99) araştırmasında savunuculukta iş birliği eksikliğine dikkat çekmiştir.

Etkili savunuculukta stratejilere ait veriler Tablo 11'de paylaşılmaktadır.

Tablo 11

Etkili bulunan savunuculuk stratejilerinin dağılım tablosu

Strateji adı	n	%
Kütüphane etkinlikleri, programları ve hizmetleri hakkında düzenli bilgi paylaşımı	103	78,6
Dijital savunuculuk (sosyal medya, web, blog sayfaları vb.) kanallarının kullanılması	98	74,8
Üst yönetim toplantılarına katılarak, kütüphanelerin görünürlüğünü sağlanması	93	71
Toplumla kütüphanelerin ve kütüphanecilerin değerine dair kanıtların paylaşılması	81	61,8
Kütüphanecilerin savunuculuk çabalarına katılımlarının teşvik edilmesi	80	61,1
Kütüphane kullanıcılarının desteklerini kazanarak birlikte savunuculuk çalışmalarını yürütülmesi	79	60,3
Kütüphanelerle ve kütüphanelerin değeri ile ilgili resmi araştırma sonuçlarının paylaşılması	55	42
Bilgim yok	6	4,6
Diğer	3	2,3

Kütüphanenin ve kütüphanecilerin tanıtımı için öncelikle kütüphane hizmet kalitesini yüksek tutmak, pazarlama planı oluşturmak, iş birliği kurmak ve hizmet sunulan toplulukla ilgili tüm etkinliklere dahil olmak önemlidir. Tablo 11'de kütüphane etkinlikleri, hizmetleri hakkında düzenli bilgi paylaşımı, dijital savunuculuk ve kütüphanenin görünürlüğünü artırıcı toplantılara katılmak etkili stratejiler olarak belirtilmiştir.

Sosyal medya üzerinden yürütülen dijital savunuculuğa ait bilgiler Tablo 12'de iletilmektedir.

Tablo 12

Dijital savunuculuğun kütüphaneler ve kütüphaneciler için önem derecesini dağılım tablosu

Dijital savunuculuk hakkında düşünceler	n / %	Çok önemli	Önemli	Kararsızım	Önemsiz	Hiç önemli değil
Kütüphanelerin ve kütüphanecilerin toplumsal imajını ve görünürlüğünü öne çıkarır	n %	78 59,5	41 31,3	10 7,6	1 0,8	1 0,8
Farkındalık yaratmak için temel unsurlardan biridir	n %	70 53,4	56 42,7	4 3,1	0 0	1 0,8
Toplumu bilinçlendirmek, toplum ile kütüphaneyi birbirine bağlamak ve birçok engeli aşmak için müttefikler ve destekçiler sağlar	n %	69 52,7	51 38,9	9 6,9	1 0,8	1 0,8
Küresel bölgesel, ulusal ve uluslararası düzeyde güçlü iletişim araçlarıdır.	n %	69 52,7	56 42,7	4 3,1	1 0,8	1 0,8
İş birlikleri, ortaklıklar/ geliştirmede önemlidir	n %	68 51,9	53 40,5	8 6,1	1 0,8	1 0,8
Toplumu kütüphane sorunları etrafında harekete geçirmek, algıyı değiştirmek, karar vericileri ve paydaşları etkileyerek destekleri almak için bir araçtır	n %	66 50,4	53 40,5	10 7,6	1 0,8	1 0,8
İstenen davranış değişikliğini sağlamak adına iletişim kurulmasına yardımcı olur	n %	63 48,1	58 44,3	8 6,1	1 0,8	1 0,8
Meslek elemanları ve kurum olarak güvenilirliğini ve bir savunucu olarak meşruiyetini artırır	n %	58 44,3	51 38,9	16 12,2	5 3,8	1 0,8
Kullanıcılara, karar vericilere, paydaşlara ikna edici, kanıtı dayalı ve çözüm odaklı mesajlar gönderme imkânı sağlar	n %	55 42	59 45	16 12,2	0 0	1 0,8
Kütüphanelerde yapılan her türlü uygulama ya da politika değişikliklerinde paydaş desteğini sağlar ve elverişli ortam yaratır	n %	55 42	55 42	21 16	0 0	0 0

Dijital savunuculuk, sosyal ağlar, duyuru bültenleri ve kütüphane web sitesi aracılığıyla hizmet sunulan topluluğa kütüphaneyi ve kütüphanecileri tanıtmak, onlarla bilgi paylaşmak ve gerektiğinde desteklerini almak için oldukça kullanışlı ve her kütüphane tarafından yapılabilecek faydalı yöntemlerden biridir. Dijital savunuculuk konusunda anket katılımcılarının düşünceleri Tablo 12'de paylaşılmaktadır. Katılımcılar dijital savunuculuğun önemini vurgulamışlardır.

Sonuç ve Öneriler

Değişen, daha da zorlaşan ekonomik, teknolojik ve rekabet koşulları kütüphaneleri ve kütüphanecileri, varlıklarını korumak ve hizmetlerini sürdürmek adına savunuculuktan yararlanmak durumunda bırakmıştır. Savunuculuğun her geçen gün artan öneminden dolayı Türkiye'de hizmet sunan kütüphane profesyonellerinin savunuculuk bilgileri, savunuculuk faaliyetlerine katılımları ve gereksinimlerini tespit etmek için bu araştırma yapılmıştır. Çalışma kapsamında hazırlanan ankete farklı yaş gruplarında, farklı deneyimlere sahip, farklı kütüphanelerde ve farklı hizmetleri sunan profesyonel kütüphaneciler katılım sağlamıştır. Ankete katılımcılara ait bilgiler bulgular bölümünde paylaşılmıştır. Ancak özellikle okul kütüphaneleri özelinde istenen oranda ankete geri dönüş alınamamıştır. Bu sonuç Türkiye'deki okul kütüphanecilerinin savunuculuk konusunda çekimser kalmayı tercih ettiklerini düşündürmektedir.

Savunuculuk, kütüphanecilerin seslerini duyurabilmelerine, yetkililerin ve toplumun dikkatini çekebilmelerine olanak tanır. Kütüphane profesyonelleri, kütüphaneleri, mesleklerini ve özünde toplumun haklarını savunarak, geniş topluluklara bilgiler sunar ve değişim için toplumun harekete geçmesini sağlar. Savunuculuk

olmazsa, kütüphane profesyonelleri seslerini duyuramaz ve paydaşlarının desteklerini alamazlar. Bu nedenle anket sonucunda katılımcı kütüphanecilerin savunuculuğu çok önemli bulmaları araştırmanın önemli verilerinden biridir. Diğer taraftan, bulgularda katılımcı kütüphanecilerin mesleki derneklere üyelikleri yetersiz çıkmıştır. Oysa meslekle ilgili standartların belirlenmesinden, mesleği etkileyen olumsuzlukların kaldırılmasına kadar birçok konuda kilit savunuculardır. Kütüphane profesyonelleri için mesleki dernek üyeliklerinin cazip hale getirilmesi, avantajlarının, yararlarının anlatılması ve üyelik için motive edilmeleri gerekmektedir. Araştırma kapsamında da benzer şekilde; savunuculuk konusunda motivasyon, eğitimlerin düzenlenmesi, bölgesel ya da ulusal çapta kütüphane savunuculuk etkinliklerinin yapılması gerekliliği tespit edilmiştir.

Savunuculuğun başarılması profesyonel kütüphanecilerin iletişim, müzakere, ikna, karar verme, uygulama, iş birliği kurma ve etkileme gibi bir dizi becerilere sahip olmasına bağlıdır. Bu araştırma sonucunda Türkiye'deki profesyonel kütüphanecilerin savunuculuk becerileri arasında bulunan müzakere becerilerinin geliştirilmesinin gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlara göre müzakere edebilme başta olmak üzere, kütüphanecilerin savunuculuk konusundaki eksiklik gördükleri diğer alanların giderilmesi adına gerekli çalışmaların (savunuculuk dokümanlarının, yardımcı kitlerin oluşturulması ve kütüphaneler dağıtılması, sık sık bir araya gelerek iletişim içinde olmanın sağlanması, mevcut sorunların-çözümlerin tartışılması, birlikte hareket etmek adına savunuculuk projelerinin düzenlenmesi, düzenli olarak savunuculuk etkinliklerin yapılması ve eğitimlerin düzenlenmesi) yapılması gerekmektedir. Savunuculuk becerileri olarak; alınan kararlarının uygulanabilmesi ve iletişim becerisinin önemi ortaya çıkmıştır.

Araştırma kapsamında, bir mesleğin olumlu yönde desteklenebilmesi adına planlı olarak yapılan mesleki savunuculuk incelenmiştir. Bulgularda, ulusal çapta savunuculuk stratejisine, kütüphanecileri yönlendirmek için güçlü ve odaklanmış savunuculuk liderliğine ihtiyaç duyduğu ortaya çıkmıştır. Kütüphane savunuculuğunda birçok engel bulunmaktadır. Ancak bunlardan en önemlileri tüm kütüphane profesyonellerinde savunuculuk farkındalığı eksikliği, birlikte hareket edememek ve paydaşlarla sıkı iş birliği içinde olamamaktır. Benzer şekilde bu araştırmada kütüphane profesyonellerinde savunuculuk farkındalığı ve iş birliği eksikliği ortaya çıkmıştır. Bu engellerin kaldırılmasına yönelik önerilere bakıldığında, kütüphanecilerin savunuculuk konusunda motive edilmeleri, savunuculuk eğitimleri ile desteklenmeleri veya özel savunuculuk günlerinin düzenlenmesinin etkili olabileceği belirlenmiştir. Bu anlamda savunuculuk konusunun BBY bölümleri ders içeriklerine yansıtılması çok yararlı ve isabetli olacaktır. Ayrıca, savunuculukta birlikte durmayı öğrenmek, fikirleri ve projeleri savunmanın en iyi yolu olup; aynı zamanda meslektaşlarla bilgi paylaşmak ve olan bitenler hakkında farkında olmaktır.

Son beş yılda katılım sağlanan kütüphane savunuculuk faaliyetleri incelendiğinde; profesyonel kütüphanecilerin daha etkili savunuculuk çalışmalarına karşı çekimserliği ve yetersiz katılım yönündeki eğilimleri ortaya çıkmıştır. Araştırma sonucunda; savunuculuk gereksinimlerin olarak, mesleğin tanıtımı, ulusal savunuculuk politika eksikliği ve kütüphanelerin tanıtılmasının gerektiği ortaya çıkması bu konuda üzerinde çalışması gerektiğine işaret etmektedir.

Savunuculukta iç engellerin aşılması adına TKD'nin ve meslek derneklerinin çalışma koşullarının savunuculuğu destekleyecek şekilde düzenlenmesinde önder olması, etkinlikler, eğitimler, toplantılar düzenlemesi ve kütüphaneleri bilgilendirmesi yararlı olacaktır. Dış engellerin aşılmasında kütüphanecilerin, savunuculukta birlikte çalışabilecekleri kişi ve kurumları yakından tanımaları önemlidir. Bu bağlamda, kütüphanecilerin birlikte çalışabilecek kişi, kurum ya da derneklerin neler olduğunu belirlemeye, onlarla iletişim kurmaya ve birlikte çalışmaya çabalaması önemlidir. Çünkü, savunuculukta paydaşlardan destek almak, savunuculuktan beklentilerin sağlanmasını kolaylaştıracaktır.

Literatür taramasında kütüphanelerin öncelikli olarak hizmet kalitelerini yükseltmesinin savunuculukta önemli avantajlar sağlayacağı ancak yeterli olmayacağı tespit edilmiştir. Bu anlamda kütüphanelerin kendilerini tanıtmak amacıyla pazarlamadan yararlanması, iş birliği içinde olması, düzenli olarak hizmet sunulan toplulukla ilgili kalması ve dijital savunuculuk (dijital unsurlar kullanılarak yapılmaktadır) stratejileri dahil genelden özele savunuculuk stratejilerinin oluşturmaları gerekmektedir. Savunuculuk stratejileri, kapsayıcı, planlı, kanıta dayalı ve iş birlikleri esası oluşturulmalıdır.

Son olarak, savunuculuğun kütüphaneci boyutu dışında bir de kullanıcı boyutu bulunmaktadır. Bütüncül bakış açısını yakalayabilmek adına kütüphane kullanıcılarının, kütüphane savunuculuğu düşüncelerinin toplandığı çalışmaların (savunuculuk etkinlikleri, yayınları, eğitimleri, kongre ve konferansları, eylemleri) yapılmasına ihtiyaç vardır.

Kaynakça

- Abilock, D. (2007). The Heart of the game. *Knowledge Quest*, 36(1), 8–10.
- Abram, S. (2017). Communicating value and impact through advocacy: dealing with the scalability issue in the province of Ontario. *Public Library Quarterly*, 36(2), 96–122.
- Ahlfeld, K. (2019). They paved paradise: school librarians and school libraries are disappearing and we won't know what we've lost until it's gone. *Journal of Library Administration*, 59(8), 927-938–938.
- ALA (t.y.). The American Library Association and library advocacy in the United States. <https://dom.lndb.lv/data/obj/file/163395.pdf>
- ALA (1999, November 30). Competencies for librarians serving children in libraries. <https://www.ala.org/alsc/edcareers/alscorecomps>
- ALA (2004). Advocacy grows @ your library. *American Libraries*, 35(2), 32–36.
- ALA (2007, April 26). *What is advocacy?*. American Library Association, <http://www.ala.org/aasl/advocacy/definitions>
- ALA (2010). Librarians head for the hill to rally for reading. (cover story). *American Libraries*, 41(8), 38–43.
- ALA (2012). Learning at your fingertips. (2012). *American Libraries*, 43(Supp 1), 11–15.
- Albert, A. B. (2017). Building brand love and gaining the advocacy you crave by communicating your library's value. *Journal of Library & Information Services In Distance Learning*, 11(1–2), 237–250.
- Alire, C. (2005). Advocating to advance academic libraries. *College and Research Libraries News*, 66(8), 590-596.
- Alire, C. A. (2010). Front-line Advocacy: everyone can be an advocate for libraries. *American Libraries Magazine*, March, 6.
- Aslan, C. (2017). Toplam Kalite Yönetimi Perspektifinde Eğitim ve Okul Kütüphanelerinin Organizasyonu Üzerine Bir İnceleme. *Türk Kütüphaneciliği*, 31(2), 251-258.
- Aslan, S. (2009). Mesleki örgütlenme ve 60. yılında TKD. *Türk Kütüphaneciliği* 23, 4 (2009), 835-857.

- Aydın, A. (2004). *Okul kütüphanesinin çağdaş eğitime katkısı ve yasal dayanaklar açısından Türkiye'de durum* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi].
- Bačić, E. (2018). Library advocacy and partnership for sustainable development. *Vjesnik Bibliotekara Hrvatske*, 61(2), 367-380-380.
- Barker, K. (2017). Creating a unique brand for your school library: values, vision, voice, and visuals. *Young Adult Library Services*, 15(3), 31-35. <https://www.ala.org/yalsa/sites/ala.org.yalsa/files/content/vol-15-no-3-spring-2017.pdf>
- Başçillar, M. (2021). Toplumla çalışma bağlamında savunuculuk. *Sosyal Çalışma Dergisi*, 5(2), 90-101.
- Bateman, N. (2000). *Advocacy skills for health and social care professionals*. Jessica Kingsley Publishers.
- Beales, D.L. (2012). Areas for improvement in medical library advocacy: in our own words. *Journal of Hospital Librarianship*, 12 (3): 208-217-217.
- Berry III, J. N. (2005). Restart library advocacy. *Library Journal*, 130(2), 10.
- Berry, J. N., III. (2012, September 1). Fix Library advocacy: compared to other public sector warriors, librarians are invisible. *Library Journal*, 137(14), 8.
- Brehm-Heeger, P. (2010). Advocate for family literacy an interview with Camila Alire. *Teacher Librarian*, 37(5), 13-17.
- Bertot, J. C., McClure, C. R., Jaeger, P. T. ve Ryan, J. (2006). *Public libraries and the internet 2006: study results and findings*. Florida State University, College of Information, Information Use Management and Policy Institute, <https://ii.fsu.edu/article/public-libraries-and-internet-2006-reports>
- Braun, L. W. (2010). Anything else you think I should know? *Young Adult Library Services*, 8(4), 3-4.
- Bundy, A. (2011). Essential connections: public libraries and schools. (2011). *APLIS*, 24(3), 99-100.
- Burns, E. (2014). *School library advocacy: perceptions of building influence*. [Doctoral Dissertation, Old Dominion University].
- Burns, E. (2015). Practitioner perceptions of school library advocacy. *Education Libraries*, 38(1).
- Burrell, A. (2013). Simple advocacy: maintaining perspective. *School Library Monthly*, 29(8), 28-29.
- Cambridge University Press (t.y.). Advocacy. *Cambridge Dictionary* içinde <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english-turkish/advocate?q=advocacy>
- CILIP (t.y.). *Advocacy*. <https://www.cilip.org.uk/page/Advocacy>
- Cline, A., Norton, S. K., ve Merola, M. (2018). Advocacy--it's a marathon, not a sprint. *Knowledge Quest*, 46(3), 34-37.
- Comito, L. ve Escobedo, F. (2011). Teens as advocates. *Young Adult Library Services*, 10(1), 16-17.

- Cooke, L., Norris, M., Busby, N., Page, T., Franklin, G., Gadd, E. ve Young, H. (2011). Evaluating the impact of academic liaison librarians on their user community. *New Review of Academic Librarianship*, 17(1), 5-30
- Çakmak, T. ve Eroğlu, Ş. (2020). Zenginleştirilmiş kütüphanelerdeki durum ve uygulamaların analizi: Ankara'nın Çankaya ilçesindeki 12 okulda gerçekleştirilen araştırmanın sonuçları. *Türk Kütüphaneciliği*, 34(1), 3-28.
- Çınarlı, İ. (2004). *Sağlığın geliştirilmesine sağlık iletişimi yöntemleri olarak sosyal pazarlama, medyada savunuculuk ve halkla ilişkilerin etkisi*. [Doktora tezi, Marmara Üniversitesi].
- Dalton, M. (2012). Key performance indicators in Irish hospital libraries. *Evidence Based Library and Information Practice*, 7(4), 82-93.
- Dando, P. (2012). YALSA's driving force strategic planning for the future. *Young Adult Library Services*, 10(2), 10-11.
- Daniels, G. (2011). Grass roots advocacy. *Collected Magazine*, 5, 16.
- Dawes, T. A. ve Malone, D. (2012). Dawes and Malone share plans for ACRL. *College & Research Libraries News*, 73(2), 92-96.
- Dickinson, G. K. (2013). Heart healthy advocacy. *Library Media Connection*, 32(2), 6.
- Dobbs, G. (2021). Library advocacy: library data and telling our stories. *Arkansas Libraries*, 78 (1/2), 36-38.
- Dyszlewski, N. P. (2013). Reflecting on advocacy. *AALL Spectrum*, 18(2), 6-7.
- Elder, A., Bell, G. ve Heim, N. (2012). Abigail, George & Nan talk about library advocacy. *OLA Quarterly*, 18(2), 23-27.
- Er-Koçoğlu, N. (2018). Türkiye'de Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü mezunlarının özel sektörde istihdamına yönelik çevrim içi yayımlanan iş ilanlarının içerik analizi. *DTCF Dergisi*, 58(1), 1138-1160.
- Evans, S. (2017, August). Advocacy in reach. the advocacy of annual reports. *School Library Connection*. <https://schoollibraryconnection.com/content/article/2121312>
- Everhart, N. and Mardis, M. A. (2014). Building advocacy before a crisis. *American Libraries*, September/ October, 26-29.
- Ewbank, A. D. (2015). Union-active school librarians and school library advocacy. *School Library Research*, 18.
- Ewbank, A. D. (2021). Place consciousness: a narrative inquiry of the advocacy practices of five rural/ frontier school librarians. *Library Quarterly*, 91(1), 64-79. <https://doi.org/10.1086/711635>
- Ewbank, A. D. ve Kwon, J. Y. (2015). School library advocacy literature in the United States. *Library and Information Science Research*, 37(3), 236-243.
- Feldman, S. ve Rich, H. (2015). Transforming the library profession. *American Libraries*, 46, 36-38.
- Feltren, E. (2013). Law librarian advocacy in 2013. *AALL Spectrum*, 18(3), 4.

- Flowers, S. (2012). From the president. *Young Adult Library Services*, 10(4), 3–4.
- Foote, C. (2013). What's your story? *School Library Journal*, 59(10), 1.
- Ford, A. (2020). Living the dream. *American Libraries*, 51(3/4), 36–37.
- Franklin, L. (2018). Tactical advocacy. *Teacher Librarian*, 45(4), 20.
- Freedman, M. J. (2002). America's librarians deserve better pay. *American Libraries*, 33(8), 7.
- Freibauer, C. (2022, 18 May). Voices for school libraries. <https://journal.canadianschoollibraries.ca/voices-for-school-libraries-advocacy-approaches/>
- Gilbert, P. (2013). It's a wrap! *Pennsylvania Library Association Bulletin*, 68(4), 3–4.
- Giles, N. (2020). One small voice. *Knowledge Quest*, 48(4), 22–27.
- Gould, B., Hynes, A., Schulz, J. ve Shadle, B. (2005). Library advocacy 101. *Medium*, 30(1), 12–13.
- Goulding, A., Walton, G. ve Stephens, D. (2012). The importance of political and strategic skills for UK library leaders. *Australian Library Journal*, 61(2), 105–118.
- Gruenthal, H. (2012). A school library advocacy alphabet. *Young Adult Library Services*, 11(1), 13.
- Gwyer, R. (2010). Leading in difficult times: what can we learn from the literature?. *New Review of Information Networking*, 15(1), 4–15.
- Hand, D. (2018). Students need libraries--In HISD and every school district. *Knowledge Quest*, 46(3), 9–13.
- Harland, P., Moreillon, J. ve Cellucci, A. (2021). Take action. *School Library Research*, 24.
- Hartzell, G. (2013). The Dangers of General Advocacy. *School Library Monthly*, 29(5), 30–31.
- Henning, J. A. (2018). Proactive advocacy: necessary for new school library construction. *Teacher Librarian*, 45(3), 24.
- Hicks, D. (2016). Advocating for librarianship. *Library Trends*, 64(3), 615–640.
- Hinton, M. (2021, Nov. 1). School libraries 2021. *School Library Journal*, <https://www.slj.com/story/school-libraries-2021-advocacy-is-necessary-part-of-the-job-for-school-librarians>
- Holland, K. ve Vance, S. (2015, April). School library influence and advocacy. *School Library Monthly*, 31(6). <https://schoollibraryconnection.com/content/article/1967082>.
- Holmes-Price, O., Kannegiser, S., Pitsker, E. ve Wilkinson, Z. T. (2022). Small actions, big impact centering student voices and advocacy with a library student advisory board. *College and Research Libraries News*, 83(3), 105–109.
- Holst R. (1991). Hospital libraries in perspective. *Bull Med Libr Assoc.*, 79(1), 1–9. PMID: 1998812; PMCID: PMC225476.

- Howard, V. ve Woroniak, M. (2006). Encouraging awareness of outreach in MLIS programs. *Feliciter*, 52(6), 249–250.
- Hunter, M. ve Applegate, S. (2009). Before, during, and after. *Teacher Librarian*, 37(2), 84–85.
- Hunter, L. ve Buchanan, S. A. (2021). Responsive stewardship and library advocacy in dystopian times. *Online Information Review*, 45(4), 853–860.
- İleri, A. (2017). Okuma Kültürü ve Okul Kütüphaneleri Raporu 2017/ Okul Kütüphanecileri Derneği. *Türk Kütüphaneciliği*, 31(2), 259-262.
- IFLA (2016). Kütüphaneler ve BM 2030 Gündem'inin Uygulanması. *Türk Kütüphaneciliği*, 30(2), 319-337.
- IFLA (t.y.). *Get into... guides*. <https://www.ifla.org/get-into-guides/>
- Jackson-Brown, G. (2013). Content analysis study of librarian blogs: professional development and other uses. *First Monday*, 18.
- Jaeger, P. T., Zerhusen, E., Gorham, U., Hill, R. F. ve Taylor, N. G. (2017). Waking up to advocacy in a new political reality for libraries. *The Library Quarterly: Information, Community, Policy*, 87(4), 350–368.
- Johnson, D. (2011, September 12). *4 rules of library advocacy*. <http://doug-johnson.squarespace.com/blue-skunk-blog/2011/9/12/4-rules-of-library-advocacy.html>
- Johnson, D. (2012). Rules of advocacy. *Library Media Connection*, 30(5), 98.
- Kachel, D. E. (2012). Furloughed, but Not Forgotten: activism for displaced school librarians. *School Library Monthly*, 28(5), 5–7.
- Kachel, D. E. (2014). Developing talking points and more. *School Library Monthly*, 30(6), 26–28.
- Kachel, D. E. (2016). Collaboration in advocacy: advocacy is not a solo sport! *Teacher Librarian*, 44(1), 46.
- Kachel, D. E. (2017). The advocacy continuum. *Teacher Librarian*, 44(3), 50–52.
- Kachel, D. E. (2020). The Library website as an advocacy tool. *Teacher Librarian*, 47(4), 61.
- Kachel, D. E. ve Lance, K. C. (2020). The role of school library organizations in developing advocacy capacity. *Teacher Librarian*, 47(5), 16.
- Kienzle, C. (1999). CLASS: committee for library advocacy and student success. *Teacher Librarian*, 26(4), 30.
- Lachance, J. R. (2007). The role of individual involvement in global political advocacy. *IFLA Conference Proceedings*, 1–7.
- Levine-Clark, M. ve Dean, T. (2013). Advocacy. *ALA Glossary of Library and Information Science* içinde (s.8). ALA.
- Levitov, D. D. (2009). Advocacy links... tools to use. *School Library Media Activities Monthly*, 25(7), 4.

- Levitov, D. D. (2012). *Activism and the school librarian: tools for advocacy and survival*. Libraries Unlimited.
- Levitov, D. (2021). A history of school library advocacy and the lack of true understanding translated into practice, Part 1. *Teacher Librarian*, 48(5), 22–25.
- Levitov, D. ve Kaaland, C. (2019). School library month: an advocacy opportunity. *Teacher Librarian*, 46(4), 6.
- LIBER (2015, November 15). An advocacy plan for LIBER. https://libereurope.eu/wp-content/uploads/2020/12/Nov2015Mail_LIBERAdvocacyPlan.pdf
- Lofton, J. (2018). CSLA's information literacy summits at CUE Conferences. *Knowledge Quest*, 46(3), 28–32.
- Marek, K. (2011). *Organizational storytelling for librarians using stories for effective Leadership*. American Library Association
- Martin, A. (2007). The evolution of the librarian as advocate. *Knowledge Quest*, 36(1), 16–19.
- Mcguire, C. (2021, March 11). Highlighting the role of libraries in protection and promotion of diverse cultural expressions. <https://blogs.ifla.org/lpa/2021/03/11/highlighting-the-role-of-libraries-in-protection-and-promotion-of-diverse-cultural-expressions/>
- McLane, M. (2011). Library advocacy and the college librarian. *College & Undergraduate Libraries*, 18(1), 128–131.
- Metzger, R. ve Jackson, J. M. (2022). Developing competencies for outreach work in academic libraries. *College & Research Libraries*, 83(4), 646–668.
- Miller, R. T. (2017, Aug 14). 360° advocacy: engage stakeholders in what libraries really deliver. *Library Journal*, <https://www.libraryjournal.com/story/advocacy/360-advocacy-engage-stakeholders-in-what-libraries-really-deliver-editorial>
- Mngutyo, J. N. (1), Okon, E. I. (2) ve Atuh, O. N. (3). (2020). Advocacy and lobbying as instruments for public relations in Nigerian special libraries. *Library Philosophy and Practice*, 1-17.
- Moreillon, J. (2020, February). We need you! forming effective advocacy coalitions. *School Library Connection*. <https://schoollibraryconnection.com/content/article/2208179>
- Moreillon, J. ve Hall, R. N. (2014). Digital advocacy stories: a pedagogical tool for communicating and strengthening library values. *Journal of Education for Library and Information Science*, 55(2), 100–111.
- Murvosh, M. (2013, October 1). Follow the leaders: how Washington State teacher librarians redefined their roles and created a stellar advocacy model for all. *School Library Journal*, 59(10), 26.
- Neal, J. G. (2017). Our shared responsibility: working together for advocacy. *American Libraries*, 48(9/10), 5.
- Neal, J. G., Marcum, D. ve Carpenter, T. (2020). Miles Conrad Award 2020: a panel discussion with James Neal, Deanna Marcum, and Todd Carpenter. *Information Services and Use*, 40(3), 237-249–249.
- O'Bryan, C. R. (2017). *School librarians and next generation advocacy*. ProQuest Dissertations & Theses Glo-

- bal. (1952701359). <https://www.proquest.com/dissertations-theses/school-librarians-next-generation-advocacy/docview/1952701359/se-2>
- Olatunbosun, C. ve Wilby, K. J. (2022). Advocacy as a professional responsibility. *Can Pharm J (Ott)*, 155(6), 298-301.
- Orenstein, D. (2003). Make it better. *Library Journal*, 128(5), 36.
- Önal, H. İ. (2005). Okul kütüphanelerinde derme geliştirme: politikalar ve dermelerin betimlenmesi. *Bilgi Dünyası*, 6(2), 193-218.
- Önal, H. İ. ve Ekici, S. (2012). Okul kütüphanecilerinin görüşlerine göre okul kültürü değerlendirmesi. *Bilgi Dünyası*, 13(1), 138-164.
- Panter, S. L. (2020). Creating a viral advocacy effort in Tacoma creating a viral advocacy effort in Tacoma. *Knowledge Quest*, 48(4), 9-13.
- Pentland, C., Moreillon, J., Lester, K., Strong-Beebe, T. ve Ward, L. (2022). The Advocacy efforts for school library staffing during the pandemic. *Knowledge Quest*, 50(3), 24-31.
- Perez, D. (2005). Stand up and speak out for libraries. *Florida Libraries*, 48(1), 3.
- Phillips, A. L. (2015). Facebooking it: promoting library services to young adults through social media. *Public Library Quarterly*, 34(2), 178-197.
- Pionke, J. J., Phillips, K., Migdalski, A. ve Smith, E. M. (2022). Advocacy is all of us: recommendations to enhance the Medical Library Association's advocacy initiatives. *Journal of the Medical Library Association : JMLA*, 110(1), 5-14.
- Pfeffer, J. ve Salancik, G. (1978). *The external control of organizations*. Harper & Row.
- Ray, M. (2012, March). Big picture advocacy: making fifteen minutes count. *School Library Monthly*, 28(6). <https://schoollibraryconnection.com/content/article/1967256>
- Reid, E. J. (2000). Understanding the word 'advocacy': context and use. Elizabeth J. Reid, (Ed). *Nonprofit Advocacy and the Policy Process: Structuring the Inquiry into Advocacy* içinde (s. 1-8). The Urban Institute, <https://www.urban.org/sites/default/files/publication/62271/309696-Structuring-the-Inquiry-into-Advocacy.PDF>
- Rinio, D. (2022, December). Advocacy. introduction [1:18] [Video]. *School Library Connection*. <https://school-libraryconnection.com/content/course/2293914?topicCenterId=0&learningModuleId=2293921>
- Rosen, S. (2018). What does a library accessibility specialist do? How a new role advances accessibility through education and advocacy. *College and Research Libraries News*, 79(1), 23-24-24.
- Sheller, J. ve Peck, C. (2016). Legislative update: taking the library message to Washington D.C. *Alki*, 32(2), 6.
- Schwartz, M. (2016). Top skills for tomorrow's librarians. *Library Journal*, 141(4), 38-39.

- Serbanuta, C. ve Pho, A. (2013). Public relations powered by cycling librarians. *Citaliste: The Scientific Journal on Theory & Practice of Librarianship*, 12(23), 30–35.
- Siess, J. A. (2003). *The visible librarian : asserting your value with marketing and advocacy*. American Library Association.
- Silverman, S. T. ve Williams, R. (2014). Doing more with (even) less: overcoming the community college's unique challenges through embedded instruction. *Journal of Library Administration*, 54(3), 241–250.
- Singh, R. ve Trinchetta, G. G. (2019). Community connections: advocating for libraries through effective brand advocacy. *Public Library Quarterly*, 39(4), 295-309–309.
- Stenstrom, C. ve Haycock, K. (2015, September 14). Public library advocacy. *Public Libraries Online*. <https://publiclibrariesonline.org/2015/09/public-library-advocacy-an-evidence-based-perspective-on-sustainable-funding/>
- Stripling, B. K. (2014). Advocacy for school libraries. *American Libraries*, September-October, 10-13.
- TKD (t.y.). *Her şeye rağmen okuyorum*. <https://kutuphaneci.org.tr/her-seye-ragmen-okuyorum/>
- Todd, R. J. (2015). Evidence-based practice and school libraries. *Knowledge Quest*, 43(3), 8–15.
- Tofi, S. T. (2019). Lobbying and advocacy as marketing strategies for library survival in Nigeria. *Library Philosophy and Practice*, 2019.
- Vieyra, E. ve Kepler, D. (2018). School Library Advocacy. *American Libraries*, 49(6), 9.
- Watkins, C. (1996, December 1). Chapter report: library advocacy - a local brew with national ingredients. *American Libraries*, 27(11), 9.
- Welburn, W. C., Welburn J. ve McNeil B. (2010). *Advocacy outreach and the nation's academic libraries*. Association of College and Research Libraries.
- Wendt, M. (2008). YALSA's @ your library advocacy campaign. *Young Adult Library Services*, 6(3), 10.
- Wenger, J. M. (2013). Rethinking Along the Strategic Continuum. *AALL Spectrum*, 17(7), 4–32.
- Yalçınkaya, B. ve Özemir, L. (2013). Elektronik belge yönetim sistemlerinin kurum ve kuruluşlarda değişim ve dönüşümüne ilişkin bir değerlendirme. T. Çakmak, H. Körpeoğlu, H. Fırat Akın, N. Özel (Ed.). *ÜNAK 2013 Konferansı Bilgi Sistemleri Platformlar Mimariler ve Teknolojiler içinde* (s.37-38). ÜNAK.
- YALSA (2017, January). *Advocacy Toolkit*. <https://www.ala.org/yalsa/sites/ala.org.yalsa/files/content/2017%20Advocacy%20Toolkit.pdf>
- Yentürk, N., Yurttagüler, L., Aksakoğlu, Y., Neziroğlu, İ., Kocaman, H. ve Ağduk, E. (2010). *Savunuculuk ve politikaları etkileme*. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Yılmaz, E. (2015). Eğitimde okul kütüphaneleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 45(208), 259-286.